

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2023. október 6.
(OR. en)

13684/23

LIMITE

JAI 1243
FREMP 269
AG 112
POLGEN 137

FELJEGYZÉS

Küldi:	az elnökség
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	Az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának és minőségének javítására irányuló erőfeszítések

---

A Bel- és Igazságügyi Tanács 2023. október 19–20-i ülésének keretében az igazságügyi miniszterek részvételével tartandó munkaebéd előkészítéseként mellékelten továbbítjuk a delegációknak az elnökség feljegyzését.

Munkabéd: Az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának és minőségének javítására irányuló erőfeszítések

I.

A jogállamiság a demokrácia és az emberi jogok tiszteletben tartása mellett az Unió egyik alapértéke. Közös érték minden tagállam számára, és az Unió identitásának alapköve. Emellett kulcsfontosságú tényező Európa politikai stabilitása és gazdasági gyarapodása szempontjából. Amint arra Ursula von der Leyen elnök az Unió helyzetéről szóló 2023. évi beszédében rámutatott, *„a jogállamiság és az alapvető jogok mindig is az Unió alapját képezik majd – a jelenlegi és a jövőbeli tagállamokban egyaránt”*.

A jogállamiság – melyet az EUSZ 2. cikke nevesít – magában foglalja a törvényesség elveit, amely maga után vonja az átlátható, elszámoltatható, demokratikus és pluralista jogalkotási folyamatot; a jobbiztonságot; a végrehajtó hatalom önkényességének tilalmát; a hatékony bírói jogvédelmet, ideértve az igazságszolgáltatáshoz való jogot; a független és pártatlan bíróságokat, az alapvető jogok tekintetében is; a hatalmi ágak szétválasztását; a megkülönböztetés tilalmát és a törvény előtti egyenlőséget.

Tekintettel arra, hogy a jogállamiság elve mekkora jelentőséggel bír, több különböző európai eszköz szolgálja annak védelmét.

Az Európai Bizottság által létrehozott éves jogállamisági ciklus olyan eszköz, melynek célja, hogy elmélyítse a párbeszédet és a jogállamisági kérdésekkel kapcsolatos közös tudatosságot, emellett megelőző eszközként is szolgál, valamint arra ösztönöz, hogy az intézményeinket, illetve az uniós polgárok azokba vetett bizalmát erősítő intézkedéseket fogadjunk el. A 2020 óta elfogadásra kerülő jogállamisági jelentések számos forrásra támaszkodnak, többek között az uniós igazságügyi eredménytáblára¹. A Tanács keretében tartott éves jogállamisági párbeszéd a Bizottság jelentésén alapul, és az Általános Ügyek Tanácsában zajló megbeszélések mellett 2020 óta a Bel- és Igazságügyi Tanács további, mélyrehatóbb megbeszéléseket folytat a hatáskörébe tartozó jogállamisági kérdésekről.

---

¹ 10407/23 – 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla – A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Központi Banknak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának, COM(2023) 309.

A 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla szerint a hatékony igazságszolgáltatási rendszerek elengedhetetlenek az uniós jog alkalmazásához és érvényesítéséhez, valamint a jogállamiságnak és az EU egyéb olyan alapvető értékeinek a fenntartásához, melyeket a tagállamok közösen vallanak. A nemzeti bíróságok az uniós jog alkalmazásakor uniós bíróságként járnak el. Az uniós igazságügyi eredménytábla éves áttekintést nyújt a hatékony igazságszolgáltatási rendszerek három alapvető jellemzőjére összpontosító mutatókról, melyek a következők: i. hatékonyság, ii. minőség és iii. függetlenség.

II.

A jól működő igazságszolgáltatási rendszerek alapvető fontosságúak az uniós jog alkalmazása és érvényesítése, valamint a jogállamiság fenntartása szempontjából. A hatékony igazságszolgáltatási rendszerek keretében indokolatlan késedelem nélkül születnek meg a határozatok. A túlságosan hosszadalmas eljárások és a jelentős ügyhátralék aláássák a polgároknak és vállalkozásoknak a tagállami igazságszolgáltatási rendszerekbe vetett bizalmát.

Az igazságszolgáltatási rendszerekkel kapcsolatos gazdasági szempontok ezért rendkívül fontosá válnak. Különösen, egy olyan igazságszolgáltatási rendszer, amely nem nyújt kellő garanciákat, vagy nem működik a kellő gondossággal, amikor a felek egyike úgy érzi, hogy sérelmet szenvedett el, visszatartó erővel fog hatni az üzleti beruházásokra, és ennek folyományaként a termelékenység növekedésére és a gazdaság egészének teljesítményére. A hatékony igazságszolgáltatási rendszerek a kölcsönös bizalomhoz, valamint a beruházási környezet és a hosszú távú növekedés fenntarthatóságának a javításához is elengedhetetlenek. Az uniós gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai prioritásait meghatározó 2023. évi éves fenntartható növekedési jelentés² megerősíti a hatékony igazságszolgáltatási rendszerek és a tagállamok üzleti környezete, valamint az emberközpontú gazdaság közötti kapcsolatot. A jól működő és teljesen független igazságszolgáltatási rendszerek pozitív hatást gyakorolhatnak a beruházásokra, és elengedhetetlenek a beruházásvédelemhez, ezáltal pedig hozzájárulhatnak a termelékenység és a versenyképesség fokozásához.

---

² 15184/22.

Az előző évi jelentésekhez hasonlóan a 2023. évi jogállamisági jelentés részletesebb elemzést ad az összes tagállam igazságszolgáltatási rendszerének függetlenségéről, minőségéről és hatékonyságáról, kiemelve, hogy a jól működő és teljesen független igazságszolgáltatási rendszerek döntő fontosságúak annak biztosításához, hogy az igazságszolgáltatás a polgárok és a vállalkozások javát szolgálja. Az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonysága és minősége a következő paraméterek függvénye: ügyforgalom³, az eljárások becsült hossza⁴, az ügyek lezárási aránya⁵, a folyamatban lévő ügyek száma⁶, az eljárások hossza, az igazságszolgáltatás hozzáférhetősége⁷, a digitális eszközök⁸ és az értékelési eszközök⁹ használata, valamint a rendelkezésükre álló pénzügyi és humán erőforrások¹⁰, különösen az, hogy elegendő erőforrással vannak-e ellátva, és hogy képzett, képzésben részesülő és megfelelően megfizetett személyzettel rendelkeznek-e. A fent említett összes paraméter kiegyensúlyozott teljesítése kihívást jelenthet a tagállamok számára, de a 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla tanúsága szerint az uniós igazságszolgáltatási rendszerek hatékonysága a tagállamok nagy többségében folyamatosan javul¹¹.

A tagállami igazságszolgáltatási rendszereknek juttatott pénzügyi erőforrások közvetlen hatást gyakorolnak a bírósági eljárások hosszára, és számos tagállam további erőforrásokat különített el az igazságszolgáltatási rendszere számára a helyreállítási és rezilienciaépítési terve keretében. Emellett több olyan kezdeményezést is indítottak, amelyek a digitalizáció javítását szolgálják, amely több tagállam számára is prioritást jelent. Olyan innovatív intézkedéseket is bevezettek, amelyek szükségessé teszik az igazságügyi szakemberek képzését.

A megfelelő humán erőforrások biztosítása ezenkívül nemcsak annak garantálásához szükséges, hogy a bírósági határozatok meghozatala ne szenvedjen késedelmet, hanem ahhoz is, hogy az igazságügyi szakma vonzó legyen, és kellő számú képesített, képzett és megfelelően megfizetett szakember álljon rendelkezésre. Az igazságszolgáltatási rendszereknek juttatott erőforrásoknak egyenértékűnek kell lenniük a rájuk bízott feladatkör és felelősség fontosságával, melyek közül az egyik legfontosabb az igazságszolgáltatás.

³ 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 2–4. ábra.

⁴ 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 5–9. ábra.

⁵ 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 10–12. ábra.

⁶ 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 13–15. ábra.

⁷ 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 24–31. ábra.

⁸ 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 40–48. ábra.

⁹ 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 39. ábra.

¹⁰ 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla, 32–38. ábra.

¹¹ 2023. évi uniós igazságügyi eredménytábla, iii. o.

Végezetül, számos tagállam további lépéseket tett az információs és kommunikációs technológiák (IKT) igazságszolgáltatási rendszerekben való alkalmazásának javítása érdekében, mivel a digitalizáció – akár csak a tagállami igazságszolgáltatási rendszerek megerősítése – hozzáférhetőbbé, hatékonyabbá és reziliensebbé teszi e rendszereket. A digitalizáció kulcsfontosságú az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának növelése és az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés megkönnyítése szempontjából. Segíteni fog abban, hogy a tagállamok legyőzzék a nemzeti igazságszolgáltatási rendszereket érintő aktuális és jövőbeli kihívásokat. Az innovatív technológiák – például a mesterséges intelligencia és a robotizáció – alkalmazása időt takarít meg, és lehetővé teszi, hogy a repetitív feladatokat gépek végezzék el. E tekintetben a digitális szakadék áthidalása és a mesterséges intelligencia alkalmazása két olyan kihívást jelent, amelyekkel a tagállamoknak valószínűleg rövid távon foglalkozniuk kell majd.

A vita ösztönzése érdekében felkérjük a minisztereket, hogy gondolják át az alábbi kérdéseket:

- Meg tudna-e nevezni olyan bevált gyakorlatokat, amelyeket a tagállamában alkalmaznak az igazságszolgáltatási rendszer hatékonyságának és minőségének javítása érdekében, szem előtt tartva az igazságszolgáltatási rendszerek előtt álló olyan újabb kihívásokat is, mint például a mesterséges intelligencia vagy a videokonferencia használata?
- Mit gondol, hogyan tudná az EU még jobban támogatni a tagállami igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának és minőségének javítását?